

**CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE
RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID**

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Raadpleging over de toekomst van het Europese cohesiebeleid

CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

1. Hoe kunnen we de partnerschapsbenadering (betrokkenheid van economische, sociale, milieupartners, lokale en stedelijke overheden, ...) van de programma's versterken? Hoe kunnen we de partners nog meer betrekken bij de governance (voorbereiding, uitvoering, monitoring) van de programma's, ondanks de hoge techniciteit van de fondsen?

Om te beginnen bevelen we aan om de programma's technisch zo eenvoudig mogelijk te houden. Dit om een niveau van complexiteit te vermijden dat de minimale eisen van het Europese beleid te boven gaat. Ten tweede is het noodzakelijk om voor elk project een aangepaste kalender op te stellen die voldoende tijd laat om solide partnerschappen te creëren. Een zorgvuldig opgestelde kalender is belangrijk om duurzame en wederzijds voordelige relaties tot stand te brengen.

Wat de selectie van de partners betreft, bevelen we aan om ervaren partners te selecteren als projectleiders. We zijn er vast van overtuigd dat deze aanpak de integratie van minder ervaren partners zal stimuleren dankzij de begeleiding en steun van de meer ervaren partners binnen het consortium.

Tot slot bevelen we aan om de projecten al in een vroeg stadium in te dienen, met een *ad hoc* financiering. Deze initiële fase heeft als doel de planning en de coördinatie van de verschillende projectfasen eenvoudiger te maken en te zorgen voor een doeltreffende en efficiënte uitvoering.

2. Nadat ze de afgelopen jaren het hoofd moest bieden aan meerdere opeenvolgende crisissen heeft de Europese Unie verschillende maatregelen genomen zodat de fondsen (EFRO, ESF, ...) een adequaat antwoord konden bieden binnen de beschikbare budgetten. Die aanpassingen zijn erop gericht om meer flexibiliteit mogelijk te maken, meer bepaald door te voorzien in de mogelijkheid voor de dankzij het EFRO toegekende leningen om de nood aan kasmiddelen te dekken, de investeringsprioriteiten te heroriënteren naar sectoren die worden geïdentificeerd als herstelsectoren of sommige projecten die als gevolg van de crisissen vertraging hebben opgelopen op te splitsen in fasen. Vindt u het positief dat dergelijke aanpassingen worden doorgevoerd in de loop van de programmering?

Hoewel het doel lovenswaardig is, leert de ervaring uit de voorgaande crisissen dat de uitvoering op het terrein complex blijkt te zijn, zeker wat betreft de tijd die nodig is om de fondsen te verkrijgen. Daarom is het noodzakelijk om deze maatregelen te koppelen aan doelstellingen met passende implementatiestrategieën.

3. Hoe kunnen we de opvolging van het kwalitatieve (en niet louter kwantitatieve) deel van de steun verbeteren (meting van de toegevoegde waarde van de steun voor ondernemingen, van de maatschappelijke impact van maatregelen in verband met andere thema's, van de milieu-impact van maatregelen in verband met andere thema's ...)?

Rekening houden met de kwalitatieve impact van innovatie en academisch onderzoek blijft een van de belangrijkste uitdagingen voor de kennistransfer offices (KTO's). Het gaat om een complexe problematiek waarover wordt nagedacht in de academische wereld en er werd in dit domein al onderzoek verricht. Het zou zinvol zijn om de kwalitatieve meting van de impact te bespreken, bijvoorbeeld in een werkgroep voor onderzoek en innovatie of in een andere passende context.

Om die kwalitatieve opvolging haalbaarder te maken, moeten de projecten duidelijke en meetbare prestatie-indicatoren hebben en welomschreven deliverables.

CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

We merken op dat de rapportering en de opvolging van de projecten en van het programma niet beperkt zouden moeten blijven tot alleen maar de KPI's maar ook bijzondere aandacht zouden moeten besteden aan een kwaliteitsvol narratief gedeelte.

- 4. Meent u, vanuit het oogpunt van de begunstigen, dat de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (RRF) en het cohesiebeleid elkaar onderling aanvullen? Denkt u dat de praktische regels voor uitvoering van de RRF een inspiratie zouden kunnen zijn voor een evolutie van de financiering van het cohesiebeleid of, omgekeerd, bent u van mening dat specifieke punten van die uitvoering in het kader van een dergelijke evolutie zouden moeten worden vermeden?**

Sommige vereenvoudigingen die tijdens de crisissen werden doorgevoerd om de toegang tot RRF-financiering te bevorderen, zouden een positieve inspiratiebron kunnen zijn voor andere financieringsvormen zoals het EFRO en het ESF, om ze toegankelijker te maken.

Hoewel de RRF op een gegeven ogenblik noodzakelijk was, bevelen we aan om sommige urgentiemechanismen niet als norm te beschouwen (bv. toewijzing van fondsen aan specifieke operatoren zonder projectoproep of transparantie).

- 5. Welke thema's of welke eindbegunstigen die de fondsen vandaag niet of nauwelijks bereiken, zouden in de toekomst beter aan bod moeten komen in het kader van de fondsen? Het thema van sociale huisvesting (niet beperkt tot energieprestatie) of de steun voor ondernemers die georganiseerd zijn in de vorm van een vzw zijn volgens ons, bijvoorbeeld, al een eerste denkpiste.**

We bevelen aan om 'bottom-up' raadplegingen te organiseren, waarop voldoende geanticipeerd wordt, om stroomopwaarts de prioritaire begunstigen en hun behoeften op te sporen.

- 6. Hoe kunnen we garanties bieden voor een coherente benadering en een coherente respons bij de uitvoering van de verschillende EU-fondsen (van het cohesiebeleid en van andere instrumenten zoals meer bepaald de RRF)? Hoe kunnen we gericht de integratie verbeteren van de Europese financieringen in de ondersteunde regionale 'ecosystemen' ('ecosysteem van steun voor innovatie', 'ecosysteem van de circulaire economie', 'ecosysteem van de sociale economie', ...) en kunnen we tegelijk garanties bieden voor een hoog niveau van meerwaarde en een complementariteit van de verschillende fondsen (additionaliteit, innovatie, ...)?**

Voor een goed begrip is het nodig om bepaalde begrippen te verduidelijken. Daarnaast moet ook het begrip 'cofinanciering' worden scherp gesteld. Het is nodig om de risico's van dubbele financiering te verduidelijken en er daarbij op te wijzen dat dit veeleer van toepassing zou moeten zijn op de reële uitgaven dan op de onderzoeksassen. Er is ook nood aan een duidelijkere definitie van de begrippen 'synergie' en 'complementariteit', gekoppeld aan duidelijke regels.

Het is essentieel om een heldere strategie uit te stippelen die bepaalt welke gewestelijke initiatieven het gebruik van hefboomen op het niveau van de Europese Unie verdienen met als doel hun impact te vergroten.

Om onderzoek en innovatie en ook het innoverende ecosysteem nog meer te ondersteunen, zouden sommige instrumenten die de Europese Commissie ter beschikking stelt met het oog op synergie (zie [hier](#)) in het Brussels Gewest kunnen worden toegepast. Dit omvat de financiering van projectvoorstellen die het 'Seal of Excellence' hebben verkregen in het kader van het Horizon Europe ERC Proof of Concept,

CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

de postdoctorale beurzen MSCA, Teaming & EIC accelerator/transition, waarbij de nadruk ligt op de verlichting van de bijkomende administratieve lasten en het behoud van de originele projectvoorstellen (zonder inhoudelijke wijzigingen).

De EFRO-fondsen zouden deels kunnen worden gebruikt om de infrastructuur en de capaciteit voor het beheer van onderzoek en innovatie in Brussel te versterken.

Zie [Advies 61 \(Memorandum\)](#) van de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor meer informatie.

7. Zijn er volgens u bijzondere uitdagingen (bv. wat betreft bureaucratie of vereenvoudiging) die in het kader van een herzien cohesiebeleid moeten worden aangepakt?

Het is essentieel om de procedures voor de begunstigden te vereenvoudigen; dit omvat het proces van indiening, de lancering van de oproepen, de evaluatie en het beheer van de kalender. Het verdient aanbeveling om fragmentering van de oproepen zoveel mogelijk te vermijden, met inachtneming van de basisregels maar zonder gebruik te maken van complexere regels, tenzij dat te verantwoorden valt. Een vereenvoudiging van de processen voor verantwoording van de uitgaven en een duidelijkere communicatie over de resultaten zijn eveneens een must.

Er moet flink worden gesleuteld aan het platform van het elektronisch loket, waarbij de goede werking, stabiliteit, betrouwbaarheid en toegankelijkheid ervan gewaarborgd moeten blijven. De beschrijving van de individuele oproepen kan beter, niet alleen door de doelgroepen scherper te stellen, maar ook door minder jargon te gebruiken en de verwijzingen naar de hele programmering te beperken zodat alles duidelijker wordt.

8. Hoe kan de deelname van de verschillende doelgroepen van de fondsen (verschillend naargelang de acties: kmo's, inwoners, burgers, innoverende ondernemingen, universiteiten, ...) worden versterkt, zowel bij de bepaling van de projecten als bij de voorbereiding van hun uitvoering?

Het is belangrijk om individuen volledig te informeren en om bij raadplegingen over de oproepen, projecten en thema's actief te communiceren met de deelnemers om hen te laten zien dat er naar hen wordt geluisterd en dat hun deelname een impact zal hebben. Een dergelijke benadering is cruciaal om de doelgroepen maximaal te betrekken.

Mature projecten met een beperkt percentage van cofinanciering zouden mogelijk moeten blijven, op voorwaarde dat ze worden aangestuurd door solide doelstellingen van innovatie en impact, veeleer dan door louter opportunisme. In principe zou er geen spanning mogen bestaan tussen enerzijds projecten met een groot potentieel / beperkte maturiteit en anderzijds projecten met grotere risico's (wat zowel investeringen als operationele uitvoering betreft). De toekomstige programmering zou duidelijk moeten aangeven dat een sterk hefboomeffect en een hoge mate van maturiteit van de projecten niet tegenstrijdig zijn. Er kan worden gezocht naar complementariteit in innovatie en impact, door de nadruk te leggen op ambitieuze doelstellingen, inspiratie voor andere actoren en de mogelijkheid tot repliceren, veeleer dan enkel te mikken op een hoog percentage van cofinanciering.